Asia tulisi käsitellä 25.2.2014

§ 63
Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Ilmalan ratapiha-alueen kunnostamista koskevasta ympäristölupahakemuksesta

HEL 2014-001637 T 11 01 00 00

ESAVI/322/04.08/2012

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Liikenneviraston ja VR-Yhtymä Oy:n ympäristölupahakemuksesta, joka koskee Ilmalan ratapiha-alueella sijaitsevan jätetäyttöalueen ja pilaantuneen maaperän kunnostamiseen liittyvän ympäristölupapäätöksen lupamääräysten tarkistamista.

Alueen kaavoitus

Alueen kaavoituksessa ei ole tapahtunut muutoksia. Ilmalan ratapiha-alue on varattu sekä Uudenmaan maakuntakaavassa että Helsingin yleiskaavassa 2002 rautatiealueeksi (LR).

Kuvaus alueesta ja toiminnasta

Ilmalan ratapiha-alue on rakennettu pääosin Pasilan vanhan kaatopaikan päälle. Pasilan vanha kaatopaikka oli käytössä vuosina 1949–1963. Ilmalan ratapiha-alueelle on vuosina 2006–2012 rakennettu monia uudisrakennuksia ja -rakenteita. Rakentaminen jätetäyttöalueella toteutettiin siten, että jätetäyttöä ja pilaantunutta maa-ainesta poistettiin vain rakentamiseen liittyvän kaivun vaatimassa laajuudessa kunnostustöille myönnetyn ympäristöluvan edellyttämällä tavalla. Suurimmat Ilmalan ratapiha-alueelle suunnitellut rakennushankkeet on nyt toteutettu.

Toimintaa koskevat luvat

Pasilan kaatopaikan kunnostamiselle Ilmalan ratapiha-alueella rakentamishankkeiden alueilla on toistaiseksi voimassa oleva Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristölupa No YS 1327/22.9.2006, Dnro UUS-2006-Y-65-111.

Lupaan on tehty seuraavat muutokset:

- No YS 209/9.2.2007, UUS-2006-Y-66-121, joka koski ympäristölupa-alueen laajennusta.

- No YS 441/5.4.2007, UUS-2007-Y-69-111, joka koski ympäristölupapäätöksen lupamääräyksen B.9 muuttamista.

- Nro 49/2011/2, Dnro ESAVI/687/04.08/2010, 31.5.2011, joka koski ympäristölupapäätöksen lupamääräysten B.11, C.8 ja C.20 muuttamista.

Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on vireillä As Oy Isonniitynlaakson ympäristönsuojelulain mukainen hakemus, joka koskee Pasilan kaatopaikan kunnostamista koskevan päätöksen Nro 49/2011/2, Dnro ESAVI/687/04.08/2010 lupamääräyksen B.11 muuttamista. Ympäristölautakunta on antanut hakemuksesta lausunnon 5.3.2013. Lausunnon mukaan ympäristölupaan tulisi lisätä uusi lupamääräys, jossa edellytetään Ilmalan ratapihalta HSY Veden sadevesiviemäriin johdettavien vesien esikäsittelyä siten, että vesien rauta- ja typpikuormitus merkittävästi vähenisi. Lisäksi lausunnossa on esitetty, että vesien tarkkailua koskevaan lupamääräykseen lisätään nonyylifenolin seuranta.

Alueella on myös voimassa kaatopaikkakaasun ja vesien tarkkailua koskeva Uudenmaan ympäristökeskuksen päätös No YS 1007/13.7.2006.

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan luvanhakijoiden on 31.12.2012 mennessä tehtävä uusi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Hakemuksessa on esitettävä em. päätöksissä edellytettyjen tarkkailujen tulosten yhteenveto ja tulosten perusteella tehty selvitys Pasilan kaatopaikan ympäristökuormituksesta. Selvityksessä on myös esitettävä ympäristölupapäätöksen jälkeen tapahtuneet Ilmalan ratapiha-alueen ympäristön maankäytön muutokset ja selvitys kaatopaikasta aiheutuvista terveys- ja ympäristöriskeistä mahdollisesti muuttuneessa kaava- ja maankäyttötilanteessa. Selvityksen perusteella on esitettävä suunnitelma Pasilan kaatopaikalla tarvittavista kunnostus- ja muista toimenpiteistä.

Lupa-alueella toteutetut muutostyöt

Ilmalan ratapiha-alueella on lähi- ja kaukojunaliikenteessä olevan junakaluston huolto- ja kunnossapitoon liittyviä rakennuksia ja rakenteita. Vuosina 2006–2012 alueelle on rakennettu useita uudisrakennuksia ja -rakenteita. Tällaisia ovat yli 16 000 m²:n kokoinen pendolinohalli (kaukojunahalli), käyttövalmiushuoltoraiteet (KVH-raiteet), veturien pesuhalli, liinavaatevarasto, lähiliikenteen KVH-raiteet, KVH-raiteiden huoltotaso, DM-hallin laajennus ja Sorvihalli 2. Lisäksi on uusittu vanhojen raidealueiden ratarakenteita.

Em. hankkeiden yhteydessä on Ilmalan ratapiha-alueen maaperästä poistettu pilaantunutta maa-ainesta ja jätettä yhteensä noin 87 380 tonnia.

Ympäristöluvan (22.9.2006) mukaiset tarkkailut

Hulevedet

Ilmalan ratapiha-alueen hulevedet on johdettu ennen vuotta 2001 Vallilanlaakson sadevesiviemärin kautta Kumpulanpuroon. Vuodesta 2001 lähtien kaikki ratapiha-alueen hulevedet on johdettu jätevesitunnelin kautta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Marraskuusta 2011 alkaen Ilmalan ratapiha-alueen salaoja- ja hulevedet on johdettu HSY Veden sadevesiviemäriin ja edelleen Kumpulanpuroon Etelä-Suomen aluehallintoviraston 31.5.2011 antaman päätöksen mukaisesti.

Ympäristöluvan mukaisesti Ilmalan ratapiha-alueelta jätevesi- tai sadevesiviemäriin johdettavan veden laatua ja määrää on seurattu 23.11.2007 alkaen. Em. aluehallintoviraston päätöksen ja sen perusteella päivitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti veden laatua on seurattu tihennetysti kesäkuusta 2011 marraskuuhun 2012.

Salaoja- ja hulevesien laatua ja määrää on seurattu kokoojakaivosta (K201). Viemärikartoista tehtyjen tulkintojen perusteella kaikki varikon alueella muodostuvat salaoja- ja hulevedet kulkeutuvat kyseisen kaivon kautta. Näytteitä otetaan kaivosta automaattisella näytteenottolaitteella vuorokausikokoomanäytteinä.

Seurannan aikana on kaivon vedessä todettu haitta-aineita pieninä pitoisuuksina ja pitoisuustasoissa on todettu jonkin verran vaihteluita. Tihennetyn tarkkailun yhteydessä tehdyt havainnot ja analyysitulokset eivät ole merkittävästi poikenneet aiemman tarkkailun tuloksista. Lupahakemuksessa ja päätöksessä esitetyt toimenpiderajat eivät ole ylittyneet.

Viemäriin johdettavan veden keskimääräinen vuorokausivirtaama on ollut tarkkailun 2008–2011 aikana 837–1770 m³/d. Virtaama on ollut suurimmillaan vuosina 2008 ja 2011, jolloin vuoden kokonaissadanta oli merkittävästi pitkäaikaista keskiarvoa suurempi.

Tarkemmat tutkimustulokset on esitetty vuosittaisissa seurantaraporteissa 2008–2012.

Golder Associates Oy on 27.9.2012 laatinut huleveden määrän ja laadun jatkotarkkailusuunnitelman, jossa esitetään huleveden seurantatoimenpiteet marraskuusta 2012 lähtien. Suunnitelman

mukaan veden laadun seurantaa jatketaan näytteenottojen, visuaalisen tarkkailun ja VOC-anturin hälytysseurannan avulla. VOC:lla tarkoitetaan haihtuvia orgaanisia yhdisteitä. Vesinäytteenotto toteutetaan neljä kertaa vuodessa. Uudenmaan ELY-keskus on 11.2.2013 hyväksynyt suunnitelman tietyin edellytyksin (UUDELY/157/07.00/2010, 11.2.2013).

Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus on 31.1.2013 pyytänyt Liikennevirastolta ja VR-Yhtymä Oy:ltä selvitystä salaojavesien laadusta Ilmalan ratapihalla (UUDELY/157/07.00/2010, 31.1.2013). Selvityspyyntö liittyy Kumpulanpurossa ilmenneiden, erityisesti rautaan liittyvien, vedenlaatuongelmien alkuperän ja tarvittavien jatkotoimenpiteiden selvittämiseen. Liikennevirasto ja VR-Yhtymä Oy ovat toimittaneet em. selvityksen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon 20.1.2014. Selvitystyöt ovat kuitenkin edelleen kesken.

Kaatopaikkakaasujen tarkkailu rakennuksissa

Pendolinohalli:

Pendolinohallin valmistumisen jälkeen tehty tarkkailu on toteutettu 25.6.2008 päivätyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hallin alle on rakentamisen yhteydessä rakennettu tuuletusputkistojärjestelmä, jonka avulla estetään rakennuksen alapuolisen kaatopaikkajätteen hajoamisen seurauksena syntyvien kaasujen kerääntyminen rakennuksen alle ja kaasujen pääsy hallin sisäilmaan. Huippuimureiden avulla alapohjan alle kerääntyvät kaasut johdetaan tuuletusputkistoista ulkoilmaan.

Kaasunkeräysjärjestelmän kautta poistuvien kaasujen esiintymistä ja pitoisuuksia on tarkkailtu mittaamalla kaasujen pitoisuudet huippuimurin läheisyydestä rakennuksen katolta kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi hallin sisäilmassa on tehty mittauksia kolme kertaa. Mittauksia on tehty vuodesta 2008 lähtien.

Kaasunkeräysjärjestelmän kautta poistuvasta ilmasta otetuissa näytteissä on todettu pieniä haitta-ainepitoisuuksia jokaisella näytteenottokerralla. Pitoisuudet ovat kuitenkin olleet niin alhaisia, ettei niistä ole arvioitu aiheutuvan haittaa ulkoilman laadulle tai ympäristölle. Sisäilmanäytteissä on todettu myös alhaisia haitta-ainepitoisuuksia, mutta pitoisuuksien perusteella on todettu, että maaperän huokoskaasussa todetut haitta-aineet ja kaatopaikkakaasut eivät kulkeudu rakennuksen sisätiloihin.

Tarkemmat tiedot näytteenotosta ja tuloksista on esitetty vuosittaisissa pendolinohallin seurantaraporteissa, joita on tehty vuosina 2008–2011.

DM-halli, sorvihalli 2 ja veturien pesuhalli:

DM-hallin, sorvihalli 2:n ja veturien pesuhallin kaasujen tarkkailu on toteutettu niille laaditun 29.12.2010 päivätyn tarkkailuohjelman mukaisesti. DM-hallin ja sorvihalli 2:een asennettiin kaasunkeräysjärjestelmä. Veturien pesuhalliin ei järjestelmää asennettu, koska pesuhallin alapuoliseen maaperään ei jäänyt jätetäyttöä.

Näytteitä otetaan kaksi kertaa vuodessa rakennusten katolta poistoputkien sisältä. Ensimmäiset mittaukset on tehty 2011. Rakennusten sisäilman laatu on mitattu kertaluonteisesti suoraan hallien ilmatilasta mittaamalla pitoisuudet useammasta pisteestä.

Tuuletusputkistoista otetuissa näytteissä todettiin TVOC-pitoisuuksia, mutta todetut pitoisuudet olivat pieniä, eikä niistä ole arvioitu aiheutuvan haittaa ulkoilman laadulle tai ympäristölle. TVOC:lla tarkoitetaan haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuutta. Sisäilmasta otetuissa näytteissä todettiin vain pieniä TVOC-pitoisuuksia, joiden perusteella on todettu, että rakennuksen alla olevasta maaperästä ei kulkeudu haitta-aineita tai kaatopaikka-kaasuja rakennusten sisäilmaan.

Tarkemmat tiedot näytteenotosta ja tuloksista on esitetty vuoden 2012 seurantaraportissa.

Päätöksen 13.7.2006 mukaiset vesitarkkailut

Liikennevirasto ja VR-Yhtymä Oy ovat laatineet suunnitelman Pasilan entisen kaatopaikka-alueen ympäristövaikutusten seuraamiseksi. Suunnitelman perusteella Uudenmaan ympäristökeskus antoi päätöksen No YS 1007/13.7.2006. Suunnitelmaa on päivitetty em. päätöksen ja Uudenmaan ympäristökeskuksen vaatimusten mukaisesti vuosina 2006, 2007, 2008 ja 2009.

Päätöksen mukaisesti alueella on tehty seurantanäytteiden ottoa ja mittauksia kaksi kertaa vuodessa vuodesta 2006 lähtien. Alueelta on otettu näytteitä pohja- ja orsivedestä, kaatopaikan sisäisestä vedestä (orsivesinäytteet entisen kaatopaikan alueella), kaatopaikkavedestä (entisen kaatopaikan alueelta viemäriin kertyvä vesi) sekä pintavedestä (ojaan kertyvä vesi). Näytteitä on otettu vuosittain noin 25 pisteestä.

Yhteenvetona on todettu, että Pasilan entisen kaatopaikka-alueen vesissä ja sen ympärillä olevissa orsi- ja pohjavesissä todetut pitoisuudet eivät poikkea muiden tutkittujen kaatopaikka-alueiden vesien pitoisuuksista. Pääsääntöisesti pitoisuudet ovat selvästi pienempiä. Ottaen huomioon todetut pitoisuudet ja alueen käyttö

rautatietoimintojen varikkona sekä sen, että orsi- tai pohjavettä ei tiedetä käytettävän talous- tai juomavetenä alueella, aktiivisiin orsi- tai pohjaveden kunnostustoimenpiteisiin ei ole tarvetta. Siten vesien tarkkailua jatketaan päivitetyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

Tarkemmat tiedot tuloksista ja näytteenottopisteiden sijainnista on esitetty vuosittaisissa ympäristövaikutusten seurantaraporteissa, joita on tehty vuosina 2006–2011.

Ympäristökuormitus ja selvitys kaatopaikasta aiheutuvista terveys- ja ympäristöriskeistä

Entisen kaatopaikan vaikutukset ympäristöön näkyvät lähinnä orsiveden alhaisena happipitoisuutena, pohjaveden lievästi koholla olevina öljyhiilivety-, PAH-yhdisteiden (polyaromaattiset hiiliivedyt) ja haihtuvien hiilivetyjen pitoisuuksina sekä koholla olevana alkaliniteetin arvona. Pohjavedessä todetut alhaiset happipitoisuudet ovat luonnollisia savikerrosten alapuolisille pohjavesille. Tehtyjen havaintojen perusteella merkittäviä ympäristöön kohdistuvia kokonaisvaikutuksia ei ole todettavissa.

Niissä putkissa, jotka edustavat kaatopaikka-alueen orsi- ja pohjaveden purkaussuuntaa, ei ole todettu merkittäviä haitta-ainepitoisuuksia, joten entiseltä kaatopaikka-alueelta ei kulkeudu ympäröiville alueille merkittäviä haitta-ainepitoisuuksia veden mukana. Lisäksi putkissa on todettu hyvin vähän vettä, joten orsi- ja pohjaveden virtaus ylipäätään alueella on vähäistä.

Alueella on toteutettu monia rakentamishankkeita vuosina 2006–2012. Rakennustöiden vaikutus voi näkyä joidenkin haitta-aineiden osalta hetkellisinä pitoisuuksien nousuna alueen vesissä.

Rakentamishankkeiden yhteydessä on poistettu paljon pilaantuneita maa-aineksia ja jätettä, mikä on vähentänyt mahdollisia päästöjä aiheuttavien lähteiden määrää ja samalla pienentänyt mahdollista ympäristökuormitusta.

Rakentamisen jälkeisessä kaasutarkkailussa on todettu pieniä pitoisuuksia haitta-aineita, mutta pitoisuudet ovat kuitenkin niin alhaisia, ettei niistä arvioida aiheutuvan haittaa ulkoilman laadulle tai ympäristölle.

Ympäröivän alueen maankäyttömuoto tai kaava ei ole muuttunut herkempään suuntaan. Muutostöitä on tehty alueen etelä- ja kaakkoispuolella, mm. Hakamäentien siltatyömaa, Haarakallion louhintatyömaa ja autojuna-aseman rakentaminen. Ympäristölupa-alue rajoittuu kuitenkin edelleen teollisuus- ja katualueisiin, joten entisestä

kaatopaikasta ei arvioida muodostuvan ekologisia tai terveysvaikutuksia ympäröivän alueen nykyiseen maankäyttöön.

Hakijan esitys lupamääräyksiksi

Hakija esittää seuraavia tarkennuksia lupamääräyksissä A.2, A.8, A.9, B.3, B.4, B.6, B.8, B.12 ja B.13 esitettyihin termeihin: Ongelmajätteestä käytetään nimitystä vaarallinen jäte, lievästi pilaantuneesta maa-aineksesta käytetään nimitystä pitoisuus valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaisen alemman ja ylemmän ohjearvon välillä sekä voimakkaasti pilaantuneesta maa-aineksesta käytetään nimitystä pitoisuus yli valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaisen ylemmän ohjearvon. Varsinaisiin lupamääräyksiin ei esitetä muutoksia.

Lupamääräyksissä B.5, B.6 ja C.3 esitettyihin termeihin esitetään, että SAMASE-ohjearvojen tilalla käytetään valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaisia alempia ohjearvoja. Lupamääräyksiin ei sinänsä esitetä muutoksia.

Suunnitelma Pasilan kaatopaikalle tarvittavista kunnostus- ja muista toimenpiteistä

Kaivutöiden ja seurannan aikana ei ole todettu sellaisia ympäristövaikutuksia, joiden perusteella arvioitaisiin olevan tarvetta tehdä kunnostustöitä ympäristölupa-alueella. Lisäksi suurimmat rakennushankkeet on nyt toteutettu, joten uusia kunnostushankkeita ei pitäisi enää alkaa.

Jos alueella kuitenkin tehdään kaivutöitä, noudatetaan kyseisen päätöksen edellyttämiä toimenpiteitä ottaen huomioon edellä esitetyt termien tarkennukset lupamääräyksiin.

Jälkitarkkailu

Tarkkailua jatketaan aiemmin esitettyjen tarkkailusuunnitelmien mukaisesti.

Ympäristölautakunnan lausunto

Ympäristölautakunta puoltaa Liikenneviraston ja VR-Yhtymä Oy:n Ilmalan ratapiha-alueelle myönnetyn ympäristölupapäätöksen lupamääräysten tarkistamista koskevan ympäristölupahakemuksen hyväksymistä, mikäli hakemuksen käsittelyssä otetaan hakemuksessa esitettyjen seikkojen lisäksi huomioon ympäristölautakunnan 5.3.2013 antamassa lausunnossa esitetyt asiat.

Ympäristölupapäätös koskee Pasilan entisen kaatopaikan kunnostamista rakentamishankkeiden alueilla. Hakemuksen mukaan rakentamishankkeet on nyt saatu päätökseen eikä uusia

rakentamishankkeita ja samalla kunnostushankkeita ole tämänhetkisen tiedon mukaan alkamassa. Siksi tarkistamista koskevalla hakemuksella on merkitystä lähinnä vain jälkitarkkailun osalta.

Ympäristölautakunta katsookin, että Ilmalan ratapiha-alueella tehtävää vesiin ja kaatopaikkakaasuihin liittyvää jälkitarkkailua tulee edelleen jatkaa ja jälkitarkkailuun liittyvät suunnitelmat ja raportit tulee toimittaa myös Helsingin kaupungin ympäristökeskukselle.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Erja Puntti-Hannuksela, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32006
erja.puntti-hannuksela(a)hel.fi

Liitteet

1 Ympäristölupahakemus.pdf
2 Lautakunnan lausunto As Oy Isonniitynlaakson hakemuksesta-05032013.pdf

Otteet

Ote
Etelä-Suomen
aluehallintovirasto,
ympäristölupavastuualue
Liikennevirasto
VR-Yhtymä Oy
Ympäristönsuojeluosasto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää ympäristölautakunnan lausuntoa Liikenneviraston ja VR-Yhtymä Oy:n ympäristölupahakemuksesta, joka koskee Ilmalan ratapiha-alueella sijaitsevan jätetäyttöalueen ja pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevan ympäristölupapäätöksen lupamääräysten tarkistamista. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt lausuntoa 28.2.2014 mennessä.

Hakemus on tullut vireille 21.12.2012. Etelä-Suomen aluehallintoviranomaisen mukaan hakemusta ei tarvitse kuuluttaa, koska suurimmat rakennushankkeet alueelle on jo tehty, eikä

kunnostushankkeille siten ole tarvetta myöntää lupaa. Ympäristöluvasta päättää Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Erja Puntti-Hannuksela, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32006
erja.puntti-hannuksela(a)hel.fi

Liitteet

1	Ympäristölupahakemus.pdf
2	Lautakunnan lausunto As Oy Isonniitynlaakson hakemuksesta-05032013.pdf

Otteet

Ote
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue
Liikennevirasto
VR-Yhtymä Oy
Ympäristönsuojeluosasto